Novice iz Jablaniške doline

UVODNIK

Zadnjo nedeljo v maju bo na Bregu pri Litiji potekala prireditev Dan jagod in špargljev, ki jo je podprl tudi Center za razvoj Litija, saj na območju Jablaniške doline izvajamo evropski projekt Prisluhni glasu vasi.

Veseli nas, da aktivnosti v okviru projekta prepoznavate kot priložnosti za razvoj vašega okolja. Podprli bomo tudi Dneve odprtih vrat na kmetijah v Jablaniški dolini z namenom, da se korak za korakom nadgrajuje turistična ponudba v skladu s trajnostim razvojem. V novo nastali Strategiji razvoja in trženja turizma Srca Slovenije je poudarjeno poslanstvo, ki pravi da želimo razvijati visoko kakovostno, pozitivno, kreativno okolje, po trajnostnih načelih in na srčni pogon, ki bo prijetno tako za obiskovalce, podjetnike kot tudi za prebivalce – in sicer na dolgi rok. To pomeni, da se moramo najprej prebivalci dobro počutiti v svojem okolju, za kar je velikokrat potrebna vztrajnost pri delu.

Skupaj dvigujmo ustvarjalni potencial prostora in kakovost bivanja!

Aleksandra Gradišek, Center za razvoj Litija

CENTRAL EUROPE COOPERATING FOR SUCCESS. EUROPEAN UNION EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND

Glasilo izhaja v okviru projekta „Listen to the Voice of Villages" (Prisluhnimo glasu vasi), ki je bil odobren v programu Srednja Evropa in Evropskega sklada za regionalni razvoj. Center za razvoj Litija je partner v tem projektu.

KMETIJE V JABLANIŠKI DOLINI BODO SPET ODPRLE SVOJA VRATA

Maj je mesec ljubezni in svežih spomladanskih barv. Narava se povsem prebudi, razcveteni travniki se bohotijo in kličejo kmeta k delu. Tudi polja se zaraščajo s kulturami, ki uspevajo v Jablaniški dolini. Vsi si želimo, da bo ravno prav vlage in toplih dni, da bo žetev obilna.

S prvim večjim obiranjem plodov narave v letošnjem letu so prav gotovo pričeli na Bregu pri Mežnarčkovih. Njihovi zeleni **špargli** so vedno bolj pogosti na naših jedilnikih. Pravkar so v polnem razcvetu jagode. Sledile jim bodo **češnje, razna zelišča in dišavnice, mladi krompir, solate, prva jabolka…** in v dolini se bomo lahko samooskrbovali. Skoraj vsaka hiša ima svoj vrt ali njivo na katerih imamo zasajeno vsaj jušno zelenjavo. Tisti, ki tega nimate, pa ste vabljeni, da obiščete kmetije odprtih vrat v Jablaniški dolini. V spodnji tabeli si lahko ogledate, kdaj vam priporočamo, da se še posebej odpravite na pot. Seveda, pa ste vabljeni tudi izven objavljenih terminov.

Vabljeni, da obiščete kmetije, ki imajo za vas pripravljene svoje tržne viške!

Termin	Kmetija	Naslov	Ponudba
Nedelja, 29. maj 2011	Domačija Paternoster	Tenetiše	Mleko in mlečni izdelki
Nedelja, 12. junij 2011	Kmetija Pr` Janez	Gradišče pri Litiji	Zelišča in dišavnice, sadni sok, marmelade
Nedelja, 12. junij 2011	Kmetija Pr` Janez	Gradišče pri Litiji	Zelišča in dišavnice, sadni sok, marmelade
Nedelja, 19. junij 2011	EKO kmetija Pr` Kokol	Gradišče pri Litiji	Krušni izdelki in pridelki s kmetije
Sobota, 25. junij 2011	EKO kmetija Bancerl	Jablaniški potok	Postrvi, jagenjček, gobe šitake, kis
Nedelja, 24. julij 2011 Žegnanje pri cerkvici sv. Magdalene v Gradišču	Eko domačija Vovk	Gradišče pri Litiji	Domača pijača, golaž, ogled ekološke kmetije ter degustacija in prodaja ekoloških sezonskih pridelkov

Mojca Hauptman

SODOBNI VERSKI TURIZEM

Romanje je staro toliko, kakor človeštvo samo. V različnih oblikah ga poznajo vsa verstva. V krščanstvu, ki je izoblikovalo zahodno kulturo, pa zavzema še posebno mesto. Namen romanja je jasen: priti v stik z najvišjim bitjem. Drug, enako pomemben motiv pa je, prejeti na romanju nadnaravno moč. Zato mora obstajati neka pot in določena oblika obredov oz. opravil, da bi človek željeno dosegel. Pravzaprav so bili **romarji prvi turisti**, ki so poromali v nek tuj kraj, tam prisostvovali nekemu obredu, si kupili kakšen spominček, pojedli lokalno jed, se sprehodili in razgledali po okolju ter notranje pomirjeni in polni novih doživetij odšli nazaj domov. Romarji so v 19. in prvi polovici 20. stoletja izkoristili prva sodobna prevozna sredstva. Še vedno so sicer mnogi potovali peš, ker je to posebna praksa pridobivanja duhovnega izkustva ob preverjanju lastnih fizičnih moči. Vozili so se še z vozovi in konjskimi ali drugimi vpregami. **Vlak,** pozneje pa tudi že prvi **avtomobili** in **avtobusi**, pa so omogočili, da je človek hitreje in tudi varneje prišel do romarskega cilja in domov.

Kolesarji na Zaplazu, *foto: Sašo Jovanovič*

ŠD Dolina vsako leto, 2. maja, organizira kolesarski vzpon na Zaplaz. Zaobljuba Liberžanov namreč seže v čas druge svetovne vojne, ko so se vaščani Liberge, ki so ostali v tem času doma zaobljubili, da poromajo v zahvalo k sv. Mariji na Zaplaz, če se njihovi sorodniki vrnejo iz vojske. Tradicija romanja na Zaplaz se je obdržala in se v zadnjih razširila na ostale kraje iz neposredne okolice.

Za letošnje udeležence **kolesarskega izleta** je bila po večini prva tura. Tako, da je bil po romarskem namenu po večini **preverjanje lastne vzdržljivosti**. Seveda, pa **priložnost za druženje in obogatitev notranjega duha**. Prevozili smo natanko 50 km, kar ni posebno dolga tura, je pa precej razgibana. Svežina narave, ki nas je spremljala ob poti in prijetne temperature so nam pomagale pri vztrajnemu vrtenju koles pod nami. Občutek da zmoreš ob začetku sezone prekolesariti tako razgiban teren (Jablanica, Javorski Pil, Moravče, Čatež, Zaplaz, Velika Loka, Temenica, Ješce, Kostrevnica, Jablanica) je čudovit.

Mojca Hauptman

VODA MENE BRIGA - 6. JUNIJA VABLJENI NA PREDAVANJE

Društvo LAZ nadaljuje z delom na projektu Voda mene briga, ki ga financira ameriško veleposlaništvo v Sloveniji. Manjša delovna skupina iz vrst dijakov **2. letnika gimnazije Litija raziskuje zanimivosti, vezane na uporabo vode nekoč in danes** – o brodarstvu, furmanstvu in številnih obrteh, ki so dajale kruh domačinom v Jablaniški dolini, o bodoči hidrocentrali Ponoviče. Zbirajo gradivo o vodnih pticah, ki domujejo ob Savi na Bregu, o piškurju, ki živi v Jablaniškem potoku itd. Pripravljajo vsebino za table ob vodni učni poti.

V laboratoriju mariborske univerze so analizirali številne vzorce pitne vode, ki ste jih prinesli iz različnih vodnih virov. Rezultate bo podrobno pojasnila prof. dr. Ana Vovk Korže na **delavnici 6. junija 2011 ob 18. uri v gasilskem domu na Bregu**. Spoznali bomo kako skrbeti za zdravje vode in tudi za svoje zdravje v povezavi z vodo. Vabljeni!

Več na **www.jablaniskadolina.si/vodamenebriga/**

»This project was funded, in part, through a U.S. Embassy grant. The opinion, findings, and conclusions or recommendations expressed herein are those of the Authors and do not necessarily reflect those of the Department of State«

DRUŠTVO ZA RAZVOJ PODEŽELJA LAZ

Jelka Babič

LETO 2011 – LETO PROSTOVOLJNIH DEJAVNOSTI

V mesecu maju je prav, da več pozornosti posvetimo delovanju Rdečega križa Slovenije, saj se v tednu RK, ki je letos potekal v času od 8. do 15. maja, zbira denar za humanitarne namene z doplačilno znamko v poštnem, železniškem in avtobusnem prometu.

Letošnji teden RK je potekal pod sloganom **»Najdi prostovoljca v sebi!«**. S tem sloganom poteka mednarodna kampanja RK 2011. Svet Evrope je leto 2011 razglasil za **mednarodno leto prostovoljnih dejavnosti**.

Tudi v litijski in šmarski občini so v tem času po šolah **sprejemali učence med mlade člane RK**. V ta namen je Območno združenje RK Litija organiziralo brezplačne predstave za otroke vrtcev in prvih razredov osnovnih šol za obe občini. Po šolah potekajo tekmovanja iz znanja prve pomoči, kjer sodelujejo učenci, ki obiskujejo krožek RK. V tednu RK je OZRK Litija predstavilo svoje dejavnosti na stojnici pred Občino Litija.

Mednarodna organizacija RK je bila ustanovljena že davnega leta 1863 v Ženevi, na Slovenskem pa za začetek delovanja RK prepoznavamo leto 1866, ker je bilo tega leta na Kranjskem ustanovljeno Žensko društvo za pomoč ranjenim in bolnim vojakom, njihovim vdovam in otrokom. Iz tega društva se je razvil današnji **Rdeči križ Slovenije**. V naši dolini je bila po daljšem premoru leta 1980 ustanovljena **krajevna organizacija RK Jablaniška dolina**. Naša KORK pokriva naslednja naselja: **Gradiške Laze, Gradišče, Spodnja Jablanica, Zgornja Jablanica, Selšek, Cerovica, Jablaniške Laze in Bukovica**. Po vseh vaseh delujejo prostovoljke, le v Gradišču trenutno ni nikogar, ki bi bil pripravljen sodelovati. Prav tako mora Bukovico pokrivati prostovoljka iz Jablaniških Laz.

Pri delu naše KO RK zelo **pogrešamo prostore**, kjer bi se prostovoljke, članice KORK-a naše doline lahko sestajale, zato spremljamo akcije, ki naj bi pripeljale do novega gasilskega doma. Želimo, da bi se tu tudi za naše delovanje našel kakšen prostor. Ko analiziramo naše delo, ugotavljamo, da imamo bistveno slabše pogoje za delo od ostalih KO RK na našem območju. V naši dolini nimamo ne šole, ne vrtca, ali trgovine. Edina gostilna je na koncu doline, kjer lahko pripravimo **srečanje starejših**.

V bodoče **si želimo več sodelovanja z ostalimi društvi v dolini, mlade prostovoljce pa vabimo, da se nam priključijo**. Današnji čas ni prijazen do starejših in socialno šibkih družin. Vsak dan se srečujemo z vedno večjo brezposelnostjo, nizkimi osebnimi dohodki, ki ne zagotavljajo dostojnega življenja. Starejši in bolni so velikokrat osamljeni, zato »prebudimo prostovoljca v sebi«, poiščimo ljudi v svojem kraju, ki potrebujejo pomoč, saj jim tudi v okviru KO RK lahko pomagamo.

Nada Pintar